

Forsøg med eftergivelse af gæld til det offentlige for socialt udsatte grupper

På finansloven for 2005 blev der afsat 25,0 mio. kr. årligt i fire år til et forsøg med gældslempelse/gælds-eftergivelse for socialt svage grupper, jf. FL 2005, § 15.75.28.50. Der kan af bevillingen anvendes 3 pct. til administration, heraf 2/3 til lønsum.

Baggrunden for lovforslaget er, at en spørgeskemaundersøgelse foretaget af Social Forsknings Institut (SFI) har vist, at gæld til det offentlige for de svageste kontanthjælpsmodtagere kan være en barriere for at komme i beskæftigelse, fordi en evt. økonomisk fremgang som følge af beskæftigelse vil blive mødt med krav om afdrag på den offentlige gæld fra inddrivelsesmyndighederne, jf. SFI-rapport 03:27. Samtidig er det en forudsætning for at få gældssanering efter de almindelige regler i konkursloven, at skyldnerens økonomiske forhold er afklarede. Det betyder, at f.eks. kontanthjælpsmodtagere normalt ikke kan opnå gældssanering efter disse regler, da ledigheden anses for at være midlertidig i og med kontanthjælp er en midlertidig ydelse.

Sigtet med ordningen er på forsøgsbasis i 4 år at etablere et regelsæt, som giver mulighed for gennem eftergivelse af gæld til det offentlige at sikre, at det økonomiske incitament til at komme i arbejde for personer, der har været i langvarig offentlig forsørgelse, ikke bliver fjernet ved krav om tilbagebetaling af gæld, samtidig med at der sikres incitament til at fastholde skyldneren i beskæftigelse. Forslaget skal ses som et målrettet beskæftigelsesfremmende initiativ for de langvarige kontanthjælpsmodtagere.

SFI har til brug for lovarbejdet undersøgt antallet af personer, der har været på kontanthjælp mv. i mere end 4 år samt størrelsen af deres gæld til det offentlige. SFIs datamateriale er dog baseret på en bredere afgrænsning af målgruppen end den, lovforslaget omfatter. I SFIs afgrænsning er der 64.232 personer, som opfylder varighedskriteriet. Heraf har 36.034 personer en gæld til det offentlige, som samlet udgør 1,8 mia. kr. Dette giver en gennemsnitlig gæld for skyldnerne på godt 50.000 kr. Den snævrere afgrænsning af målgruppen i den foreslåede ordning i forhold til SFIs afgrænsning betyder, at de 36.034 personer er overvurderet. En antagelse om at ca. 20.000 personer har modtaget hjælp efter lov om aktiv social politik (kontanthjælp, starthjælp eller tilbud efter lov om aktiv beskæftigelsesindsats) eller introduktionsydelse efter integrationsloven i en uafbrudt periode på 4 år og har gæld til det offentlige, vurderes at være realistisk.

På baggrund af ovenstående foreslås det derfor, at personer, som i en uafbrudt periode på 4 år eller mere

har modtaget hjælp efter § 11 i lov om aktiv social politik (kontanthjælp, starthjælp eller tilbud efter lov om aktiv beskæftigelsesindsats) eller introduktionsydelse efter kapitel 5 i integrationsloven, kan få eftergivet deres gæld til det danske offentlige system. Eftergivelsen omfatter såvel gæld, som allerede er under inddrivelse af restanceinddrivelsesmyndigheden, som anden forfalden gæld hos offentlige fordringshavere, således at denne gæld i forbindelse med, at der træffes afgørelse om eftergivelse skal overdrages til restanceinddrivelsesmyndigheden.

I lighed med konkurslovens regler om gældssanering foreslås det af hensyn til retsfølelsen, at gæld, som er pådraget ved strafbare eller erstatningspådragende forhold, ikke omfattes af eftergivelsen. Endvidere foreslås det, at gæld opstået som følge af, at skyldneren har afgivet urigtige oplysninger over for en offentlig myndighed med den virkning, at den pågældende uretmæssigt har modtaget ydelser fra det offentlige, ikke omfattes af eftergivelsen.

Gæld, som er registreret hos restanceinddrivelsesmyndigheden, men som er opstået i et andet land til en udenlandsk offentlig myndighed, vil ikke være omfattet af forsøgsordningen.

Det foreslås endvidere i overensstemmelse med konkurslovens regler for gældssanering, at eftergivelse af gælden sker over 5 år, således at et beløb svarende til en 1/60 af den samlede gæld eftergives hver måned i 60 måneder svarende til 5 år.

Forslaget om forsøgsordningen for eftergivelse er alene rettet mod gæld til det offentlige. SFIs analyse viser dog, at 76 procent af de langvarige kontanthjælpsmodtagere, som har gæld til det offentlige også har privat gæld. Der er således risiko for, at de private kreditorer vil øge deres krav om tilbagebetaling, hvis skyldneren får eftergivelse for gæld til det offentlige. Forsøgsordningen er begrundet i målgruppens manglende økonomiske incitament til at opnå beskæftigelse, og man kunne frygte, at væsentligt øgede krav fra de private kreditorer vil resultere i, at ordningen ikke findes attraktiv for skyldnerne, således at de enten undlader at ansøge eller returnerer til kontanthjælp, hvorefter eftergivelsen sættes i bero og eventuelt senere bortfalder.

Imidlertid vil det forhold, at en skyldner opnår eftergivelse af gæld til det offentlige typisk betyde, at skyldneren har opnået beskæftigelse, og det derfor vil være muligt at søge gældssanering efter konkurslovens regler, for så vidt angår eventuel privat gæld.

Det foreslås herudover som betingelse for eftergivelse af gæld til det offentlige, at skyldneren skal opføre sig med at modtage hjælp efter § 11 i lov om aktiv